

KUNNGEQARFIK DANMARKIP NAALAKKERSUISUISA PEQATIGALUGIT KALAALLIT
NUNAANNI NAALAKKERSUISUT AMERIKAMILU NAALAGAFFEQATIGIIT
NAALAKKERSUISUISA ATLANTIKUP AVANNARPASISSUANI ISUMAQATIGIISUT
NAAPERTORLUGU KALAALLIT NUNAATA ILLERSORNEQARNISSAA PILLUGU
KUNNGEQARFIUP DANMARKIP AMERIKAMILU NAALAGAFFEQATIGIIT
NAALAKKERSUISUISA 27. APRIL 1951-IMI ISUMAQATIGIISUTAATA
(ILLERSORNISSAQ PILLUGU ISUMAQATIGIISUT 1951-IMEERSSOQ)
KINGUSINNERUSUKKUT ILASSUTAASUNIK ISUMAQATIGIISUTITAQARTUP
ALLANNGUUTEQARNISSAA ILASSUTEQARFIGINISSAALU PILLUGIT
ISUMAQATIGIISUT

Siuleqqiut

Kunngeqarfik Danmarkip naalakkersuisui (kingorna "Kunngeqarfik Danmark") kiisalu Kalaallit Nunaata Naalakkersuisui (kingorna "Kalaallit Nunaat") Amerikamilu Naalagaaffeqatigiit naalakkersuisui (kingorna "USA") peqatigalugit, kingorna ataatsimoortillugit taaneqartut "Illuatungeriit" ataasiakkaarlugillu "illuatungiusoq";

Ilisimallugit Atlantiku Avannarleq pillugu 1949-imi isumaqatigiisummeersut pisussaaffiit pisinnaatitaaffiillu, eqqarsaatigalugulu Kalaallit Nunaat Kunngeqarfik Danmark aqqutigalugu taamanili NATO-mi ilaasimanera;

Eqqaamallugit tamat oqartussaaqataanerannut, inuit pisinnaatitaaffiit kiisalu inatsisit tunngavigalugit naalakkersorneqarnermut ataqqinnilluinnarneq tunngavigalugu Illuatungeriit akornanni sivisuumik suleqatigiissimaneq kiisalu taakku akornanni ukiut 80-it sinnerlugit illersornissakkut suleqatigiissimanerat Naalagaaffeqatigiinnut, Kalaallit Nunaannut sumiiffinnullu Atlantiku Avannarleq pillugu isumaqatigiisutit atuuffiata sinneranut pineqartunut patajaassutsimik sillimaniarnermullu pitsanngorsaataasimasoq,

Uppernarsaqqillugu Kunngeqarfik Danmarkip nunagisaata immikkoortuinut namminiussuseqarnera namminerlu oqartussaafeqarnera, aamma nunat tamalaat akornanni inatsisit naapertorlugu Inuiaat Kalaallit tassaasut inuiaat namminneq aalajangiisinnaassuseqarlutillu pisinnaatitaaffeqarnerat akuersaarlugi;

Malugalugu Kalaallit Nunaata namminiulivinnissaanut periusissaq paragraf 21-miittoq Kalaallit Nunaanni Namminersorneq pillugu Inatsimmi nr.473-imi 12. Juni 2009-meersoq;

Akuersaarlugit Illuatungeriit nunat tamalaat akornanni inatsisit naapertorlugu namminneq pisussaaffii tunniusimaffiilu nunamullu namminermut inatsit atuutsitaat, matumani Illuatungeriit akunnerminni isumaqatigiisutaat atuuttut tamaasa ilanngullugit;

Akuersaarlugi Kalaallit Nunaata avatangiisaanik minguitsumik illersuisariaqarneq, ersarissaqqillugulu MoU-mi 1991-imeersumi Artikel VI Avatangiisinik Illersuinissamut tunngasumi kiisalu Nalunaarummi Ataatsimoorussami 2004-meersoq;

Akuersaarlugu Inuiaat Kalaallit aningaasaqarnikkut, isumaginninnikkut kultureqarnikkullu pisinnaatitaaffii, matumani ilanngullugit nunaannut inooriaasaannullu ataqqinninneq, matumani ilanngullugit piniarneq, aalisarneq, allallu ileqqutoqqat, pikialaartitseriaatsit, oqaluttuarisaanermi siunissamilu periaatsit ineriartornerilu;

Eqqarsaatigalugit Illuatungeriit illersornissamut, eqqissisimatitsinissamut sillimaniarnissamullu suliaat kiisalu sakkulersorluni saassussinerit akiorsinnaaniarlugit pisinnaasat ataatsimoorussat inerisarsimanissaannut ataatsimoorussat kattunnerisigut patajaatsuutitsinissamullu atugarissaartitsinissamullu Atlantiku Avannarleq pillugu isumaqatigiisummi pineqartuni Illersuinissamut Aaqqissuussaanerit siuarsarsimagaat;

Akuersaarlugit USA Kalaallit Nunaanni sumiiffinnilu Atlantiku Avannarleq pillugu isumaqatigiisummi pineqartuni sillimaniarnikkut illersorinikkullu oqaluttuarisaanermi tunniussimasaat sulilu tunniussugaat pinngitsoorneqarsinnaanngitsut, matumani ilanngullugit ukiuni untritillit annerpaartaanni amerlanerusuni pilliutigisimasaat dollarsillu milliardilikkaat, Sorsunnersuup Aappaani NATO-llu pilersinnera sioqqullugu, kiisalu USA-p sakkutuuisa Kalaallit Nunaata oqartussaaffigisaanik illersuinissamut maanna siunissamilu atuuffiat taarserneqarsinnaanngitsumik inissisimasut;

Akueralugit USA-p sinniisoqarfiata Nuummi ammaqqinnera, kiisalu USA-p ilisimatusarnikkut ilinniartitaanikkullu suleqatigiinnermi avitseqatigiinnernilu, aatsitassalerinnermi suleqatigiinnermi, aningaasaqarnikkut ineriartortitsinnermi suliffeqarfinnillu nittarsaassinnermi suleqatigiinnermi iluaqusersoqatigiinnerit, kiisalu Kalaallit Nunaat peqatigalugu kultureqarnikkut sumiiffinnilu suleqatigiinnerit;

Akueralugittaaq Illuatungeriit sillimaniarnissamut soqutigisaqatigiiffiut aamma kingunipiluutaasinnaasunik akisussaaffinnillu attuumassuteqartunik kivitseqatigiilluni avitseqatigiinnerannut NATO-llu iluani Atlantikup avannarliup isumannaatsuunissaata qulakkeernissaanut suleqatigeeqqissaaginnarnissamut Illuatungeriit tunniusimanerannut Kalaallit Nunaata tapiissuteqarnera, soorlu 2004-mi Igalikumi Isumaqatigiisummi siunniunneqartumi;

Akuersaarlugit sillimaniarnikkut unammillernartut Issittumi Avannaarsuanilu iliginngisat sakkutuulersorneruleriartornermit sumiiffimmilu soqutiginnittoqarneruleranerannit pilersaarusiordernermi pinngortut;

Akuersaarlugit Illuatungeriit nunat tamalaat akornanni eqqissisimasoqarnissaanik eqqissisimasumillu pioqatigiinnissamik soqutigisaqatigiinnerat kiisalu Kalaallit Nunaata anguniakkamut taassumunga pingaarutilimmik tapiissuteqarnera ataqqillugu;

Ersarissaqqillugu illersornissaqarfiit Inuiaat Kalaallinut piviusumik, tigussaasumik annertuumillu iluaqutaanissaasa annertunerpaatinnissaanut anguniagaqatigiinneq;

Malugalugit Issittumi sillimaniarnikkut pissutsit allanngoriartortut siunissamilu sillimaniarnissamik qulakkeerrinninnissamut iliuuseqarnerusoqartariaqartoq;

Akuersarlugu sumiiffinni Atlantiku Avannarleq pillugu isumaqatigiissummi pineqartut, Kalaallit Nunaat aamma Amerikap Nunavittaa illersorniarlugu aamma illersornissamut aqqissuussap Golden Dome-p atuutilersinneratigut isumannaatsuunissap qulakkeernissaanut pisariaqartinneqartunut USA-p Kalaallit Nunaata oqartussaaffiani sakkutuulersorsinnaatitaannissaa akueralugu Illuatungeriit soqutigisaqatigiinnerat; aamma

Taamaattumik Illersornissamut Aqqissuussat nukkittorsarniarlugit piujuartuunerannillu nukkittorsaanarluni allanngueqqinnissamut ilassuteqaqqinnissamullu kissaateqarlutik,

Matumuuna ima isumaqatigiissuteqarput:

I.

Anguniakkat

Manna isumaqatigiissut Illersornissamut Aqqissuussanut allannguuteqartoq ilassuteqartorlu ataqatigiissaarisussaassaaq Illuatungeriit Kalaallit Nunaanni namminneq akisussaaffimminni akisussaaffeqatigiiffigisaminnilu pisariaqartitamik naapertuutsitatillu malillugit ajornaquteqanngitsumik sunilluunniit iliuuseqarnissamut pisinnaatitsissaaq, matumani ilanngullugu sumiiffiup Atlantiku Avannarleq pillugu isumaqatigiissummi pineqartup, Kalaallit Nunaata aamma Amerikap Nunavittaata illersornissaat, peqatigisaanillu Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinnut iluaquteqartitsilluni taakkulu soqutigisaannik ataqqinnilluni;

II.

NATO-mik peqataatitsineq

Illuatungeriit NATO-p Issittumi peqataanerutinnissaanut tapersuipput, makkununga tunngasut ilanngullugit pilersaarusiorneq, najuunneq, sungiusarneq paasisutissanillu katersueqatigiinnikkut.

III.

Isumasiutit

Matumunnga isumaqatigiissummut tunngatillugu:

“Atlantiku Avannarleq pillugu 1949-mi isumaqatigiissut” isumaqarpoq Atlantiku Avannarleq pillugu isumaqatigiissut 4. april 1949-mi Washingtonimi atsiorneqartoq.

“Illersornissamut Isumaqatigiissut 1951-meersoq” isumaqarpoq *Kunngearfik Danmarkip naalakkersuisuisa Amerikamilu Naalagaaffeqatigiit naalakkersuisuisa Atlantikup Avannarpassuani isumaqatigiissut Naapertorlugu Kalaallit Nunaata illersorneqarnissaa pillugu isumaqatigiissutaat Københavnimi 27. april 1951-imi isumaqatigiissutaalluni* atsiorneqartoq.

“Paaseqatigiinnissamut Isumaqatigiissut 1991-imeersoq” isumaqarpoq Kunngearfik Danmarkip USA-llu akornanni, matumani ilanngullugit Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat,

Paaseqatigiinnissamut Isumaqatigiissutaat Kangerlussuarmi Timmisartoqarfeqartitsinermut kiisalu Kulusummi timmisartuussisarsinnaanermut allanullu atatillugu USA-p Kalaallit Nunaani sakkutooqarnikkut suliaqarsinnaanerannut tunngasoq, Københavnnimi suliarineqartoq, 13. Marts 1991-imi.

“Igalikumi isumaqatigiissut 2004-meersoq” isumaqarpoq Kunngaqarfik Danmarkip USA-llu akornanni, matumani ilanngullugit Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat, Illersornissamik Isumaqatigiissummut 1951-meersumut tassungalu atatillugu Isumaqatigiissutinut allanut attuumassuteqartunut allannguinnissamut ilassuteqarnissamullu isumaqatigiissut, 6. August 2004-mi Igalikumi atsiorneqartoq.

“Nalunaarut Ataatsimoorussaq 2004-meersoq” isumaqarpoq Kalaallit Nunaanni Avatangiisit pillugit Suleqatigiinnissamut Illuatungeriit akornanni Nalunaarut Ataatsimoorussaq, 6. August 2004-mi Igalikumi atuutilersinneqartoq.

“Nalunaarsukkanik avitseqatigiinneq 2020” isumaqarpoq Kunngaqarfik Danmarkip USA-llu akornanni isumaqatigiissusiornermut atatillugu naalagaaffiit allaffissornikkut nalunaarsukkanik avitseqatigiissutaasut, 27. Oktober 2020 ullulernerqarsimasoq.

“Illersornissaqarfik” isumaqarpoq Kalaallit Nunaanni sumiiffik Illersornissamut Aaqqissuussat naapertorlugit Naalagaaffeqatigiinnit sakkutooqarfimmik pilersitsiffiusoq imaluunniit/aamma ingerlatsiffiusoq.

“Illersornissamut Aaqqissuussaanerit” Isumaqarpoq Illersornissamut Isumaqatigiissut 1951-meersoq tassungalu atatillugu allannguutitut ilassutitullu isumaqatigiissutit allallu Illuatungeriit akornanni isumaqatigiissutit pituttuinngitsut, Ilanngussaq 1-imi allassimasut.

“Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat pillugit Inatsit” isumaqarpoq Kalaallit Nunaanni Namminersorneq pillugu Inatsit nr. 473, 12. Juni 2009-meersoq.

“Ataatsimiititaliaq Ataavartaq” isumaqarpoq ataatsimiititaliaq Paaseqatigiinnissamut Isumaqatigiissummi 1991-meersumi pilersinneqartoq, USA-p Kalaallit Nunaanni sakkutooqarnikkut najuunnerannut atatillugu paasissutissanik avitseqatigiinnissaq oqaloqatigiinnissarluk oqilisarniarlugit.

“Suliassaqarfiit Suliallu immikkut mianersuussassat” isumaqarpoq suliassaqarfiit suliassallu immikkut mianerisassat aalajangersarneqarsimasut, matumani ilanngullugit taakkununnigali killilernagit attaveqaatersuutit pinngitsoorneqarsinnaanngitsut aatsitassanillu piiaanerit.

“Imartat oqartussaaffigisat” isumaqarpoq Kalaallit Nunaata eqqaani imartat avalliit oqartussaaffigisat Naalagaaffiit Peqatigiit imaannut inatsisitigut oqartussaaneq pillugu Isumaqatigiissutaat naapertorlugit Kunngaqarfik Danmarkip inatsisaani aalajangersarneqartut.

IV.

Illersornissaqarfii

Illuatungeriit Illersornissamut Aaqqissuussat, matumani ilanngullugit Illersornissamut 1951-imi Isumaqatigiisummi Igalikumilu 2004-mi isumaqatigiisummi, allassimasut, maani allannguutit ilassutillu ilanngullugit, periutsit sapinngisatit tamakkerlugit atussavaat, makku periarfissaatinniarlugit:

- i. USA Pituffimmi Space Basemi suliaminnik nutarterinissamut annertusaanissamullu akuerineqassapput.
- ii. USA aaqqissuussartaliussat teknikkikkullu paasissutissat isumaqatigiissutigineqartussat naapertorlugit Narsarsuami Mestersvigimilu illersornissaqarfimmik allamik pilersitsinissamut illuatungeriit isumaqatigiissutigisaannik akuerineqassapput.
- iii. USA Kalaallit Nunaanni illersornissaqarfinnik allanik pilersitsisinnaapput sakkutooqarnikkullu suliaminnik atortorissaarutinillu annertusaasinnaallutik. Illuatungeriit tamarmik sumiiffinni Atlantiku Avannarleq pillugu isumaqatigiisummi pineqartuni, Kalaallit Nunaanni, Amerikap Nunavissuani illersuinissamut illersornissaqarfimmik nutaamik pisariaqartitsinermik suussusersiinnaapput. Illuatungiusup taanna siunnersuutini saqqummiutissavaa, tassani illersornissaqarfutinniakkap sumiiffia, annertussusaa, angissusaa, suliasat suussusaat kiisalu aaqqissuussartaliussat allat soorlu naleqqusaaanissamut iliuusissat, matumani ilanngullugit paaseqatigiinnissamut 1991-imi isumaqatigiisummi 2004-milu nalunaarummi ataatsimoorussami eqqarsaatigineqartariaqartut ilanngunneqassallutik. Illuatungeriit Ataatsimiititaliami Ataavartumi oqaloqatigiinnissamut ingerlaannaq aggersarneqassapput, akunnerminni isumaqatigiissut tunngavigalugu naammassinninnissamut iliuusissat aalajangersarnissaat siunertaralugu. Ataatsimiititaliami Ataavartumi ullut 90-it ingerlanerini isumaqatigiittoqanngippat oqallinnerit qummut ingerlateqqinneqarsinnaapput naalakkersuisoqarfinni pisortaanernut, kingornalu naalakkersuisumut ingerlateqqinneqarsinnaallutik;
- iv. USA Kalaallit Nunaanni illersornissaqarfinnik pilersitsinissamut, aserfallatsaaliinissamut sullissinissamullu, matumani ilanngullugit taakkunungali killilernagit sanaartornermut isaterinermullu suliniutit, nioqqutinut sullissinernut isumaqatigiissutit iluanaarniutaasut tamaasa Kalaallit Nunaanni suliffeqarfinnik ingerlataqartunut sapinngisatit tamakkerlugit agguataassavaat, matumani eqqarsaatigalugit suliffeqarfinnik ingerlataqartunut naammassisinnaasaat taakkuninngalu isumaqatigiissutinik naammassinninnissamut periarfissaat eqqarsaatigalugit. Isumaqatigiissutit Kalaallit Nunaanni pissarsiffinnit isumagineqarnissaannik qulakkeerinninnissaq siunertaralugu Illuatungeriit isumaqatigiippat manna naapertorlugu naalagaaffiit allaffissornikkut nalunaarsukkanik avitseqatigiinnerit 27. oktober 2020-mut ullulneqarsimasut nutarterniarlugit.

V.

Sakkutooqarnermut atortulersuiffiit inuttaqanngitsut

Kunngeqarfik Danmark Kalaallit Nunaat peqatigalugu Kalaallit Nunaanni illersornissaqarfiit avataanni sakkutooqarnermut atortulersuiffinnik inuttaqanngitsunik pilersitsinissamut qinnuteqaatit pisortat tuaviuussanik akuersisarnerannut periutsit malillugit suliarisassavai. Qinnuteqaat siunnersuummik imaqassaaq, sakkutooqarnermut atortulersuiffiit inuttaqanngitsut siunnersuutigineqartoq nassuiarneqarluni, matumani ilanngullugit sumiiffia, annertussusaa, angissusaa, suliaassat suussusaat kiisalu aaqqissuussartaliussat allat soorlu naleqqussaanissamut iliussaat, matumani ilanngullugit paaseqatigiinnissamut 1991-imi isumaqatigiisummi 2004-milu nalunaarummi ataatsimoorussami eqqarsaatigineqartariaqartut. Sakkutooqarnermut atortulersuiffittut inuttaqanngitsunik taamaattumik pilersitsinermut, aserfallatsaaliinermut sullissinermullu artikel IV, nr.iv. maani isumaqatigiisummi atuuppoq.

VI.

USA sakkutooqarnikekut tikissinnaasaat, sumiiffigisinnaasaat timmisartuussiffigisinnaasaallu

USA-p Kalaallit Nunaata killeqarfiisa iluanut allanut (matumani ilanngullugu imartat oqartussaaffigisat) tikissinnaanerannut atatillugu makku atuupput:

- i. Illersornissaqarfiit isumannaatsumik angusaqarfiulluartumillu ingerlanissaasa qulakkeernissaat anguniarlugu USA-p imaatigut angallataat, timmisartuutaat, sakkutuui sakkullit angallataallu Illersornissaqarfiit akornisigut Kalaallit Nunaat tamakkerlugu tikissinnaallugu killeqanngitsumik angalasinnaapput, matumani ilanngullugit imartatigut oqartussaaffigisanut, nunakkut, immakkut silaannakkullu. Tamanna sakkutooqarnermut atortulersuiffinnut ikkussanut inoqanngitsunut atuussinnaavortaaq, piumasaqaataalluni pilersitsinerup nalaani aaqqissuussartaliussat pillugit Illuatungeriit akornanni isumaqatigiissusiorsimanissaq.
- ii. USA-p timmisartuutaat Kalaallit Nunaanni sumiiffimmi sumiluunniit nuna qulaallugu timmisinnaapput missinnaallutillu, matumani ilanngullugit imartat kalaallit oqartussaaffigisaat, kiisalu USA-p imaatigut angallataat Kalaallit Nunaata eqqaani imartani oqartussaaffigineqartuni angalasinnaallutillu immap naqqatigoorsinnaapput, allatigut killilersugaanngitsumik allatut illuatungeriit akornanni isumaqatigiissusiortoqarsimanngippat.
- iii. Illuatungeriit qaqugukkulluunniit isumaqatigiissuteqarnerisigut aamma sumiiffiit ilaneqarsinnaapput Atlantiku Avannarleq pillugu isumaqatigiisummi pineqartuni, Kalaallit Nunaanni, Amerikap Nunavissuani sakkutooqarnikkut pisariaqartitsisoqartillugu Illuatungeriilluunniit isumaqatigiissutaannik siunertaqartoqartillugu USA-p imaatigut angallataat Kalaallit Nunaata eqqaani imartat oqartussaaffigineqartut tikissinnaavaat angallavigalugillu.

Taakku pisinnaatitaaffiit ima atorneqassapput, Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinnut, inooriaatsimut, ataqqinninneq sapinngisamik annertunerpaatillugu, matumani ilanngullugit piniarneq, aalisarneq, allallu ileqqutoqqat, pikialaartitseriaatsit, oqaluttuarisaanermut, pisussat siunissamilu periaatsit ilanngullugit.

Ataatsimiititaliaq Ataavartoq aalajangersakkap matumani naammassinissaanut suliaqartassaaq.

VII.

Illersornissaqarfiit sillimaniarnissaat kilitsissiaqatsaaliinerlu

Illuatungeriit isumaqatigiissutigaaq sumiiffiit illersornissaqarfiup eqqaanittut illersornissaqarfiit sillimaniarneranik navianartorsiortitsisinnaasumik atorneqassaanngitsut. Tamanna naammassiniaarlugu Illuatungeriit isumaqatigiissutigaaq illersornissaqarfiit eqqaanni sillimaniarnissap suleqatigiissutiginnissaanut siunertaqarniarlutik. USA illersornissaqarfiup eqqaanni sanaartukkamut, atortorissaarummut ikkussamulluunniit suugaluartumulluunniit illersornissaqarfimmut navianarsinnaasumik ikkussisoqartillugu atuinnermilluunniit allannguisoqartillugu erummammunik nalunaarsinnaatinneqassaaq. Nalunaarnerup kingorna Illuatungeriit peqatigiillutik aalajangersassavaat navianartorsiortitsisinnaasumut atatillugu qanoq iliortoqartariaqarnerisq.

Illuatungeriit Kalaallit Nunaanni kilitsissiaqarnerup iliuuseqarfiginissaa suleqatigiissutigissavaat. Kunneqarfik Danmarkimi oqartussat naapertuuttut USA-p oqartussaqarfii naapertuuttut allallu suleqatigisat attaveqatigeqqissaartassavaat aalajangersakkap massuma naammassinissaanut pisariaqartinneqartut tamaasa atorlugit.

VIII.

Kunneqarfiup Danmarkip illersuineqqortussusaa

Kunneqarfik Danmark Issittumi sakkutooqarnikkut annertusaasimavoq annertusaanerinillu nangitsiniarluni, annertusaanerit annertuut suliaqarfiit arlallit akimorlugit, nunami, imaani, silaannarmi avataarsuanilu piginnaasaqarnerulersutaasussamik. Najuunnerulernikkut pitsaannerusumik nakkutiginninnikkut, NATO-mi suleqatigisanik arlalitsigut akimuilluni suleqateqarnerulernikkut, Kunneqarfik Danmark Issittumi patajaassutsimut sillimaniarnermullu ataatsimoorussamut tapeeqataalluni navianartorsiortitsisinnaasullu nutaat iliuuseqarfigisinnaassallugit nangitsissaaq.

IX.

Nunat allat inuttaqanngitsunik inuttalinnilluunniit sakkutooqarnermut atortulersuiffinnik pilersitsisinnaanerat

Naalagaaffik NATO-mi ilaasortaanngitsaq Kalaallit Nunaanni inuttaqanngitsunik inuttalinnilluunniit sakkutooqarnermut atortulersuiffinnik pilersitsisinissamut akuerineqarsinnaangilaq, aamma Kalaallit

Nunaanni sakkutuunik ataavartumik najuutsitsinissamut akuerineqarsinnaangilaq, Illuatungeriit akornanni allatut isumaqatigiittoqarsimanngippat.

X.

Nunanit allanut toqqaannartumik aningaasaliinerit suliallu allat

Ilginnngisat Kalaallit Nunaanni sunniiniarnerminnik aqutsiniarnerminnillu annertusaallutik iliuuseqarnerulernerisa kingunerisaanik nuna tamakkerlugu sillimaniarnissaq tamallu eqqissisimanissaat eqqarsaatigalugit, Illuatungeriit isumaqatigiipput, naalagaaffiit NATO-mi ilaasortaangitsut, NATO-mi suleqataangitsut EU-miluunniit ilaasortaangitsut aningaasaliisulluunniit taakkunannga naalagaaffinneersut (i) aqutsinissamut, (ii) sunnerujussuarnissamut (iii) paasissutissanik tamanut saqqummiunneqarsimanngitsunik, Kalaallit Nunaata oqartussaaffiani suliaasaqarfinni sulianilu mianersornarluinnartuni (imartat oqartussaaffigisat ilanngullugit) nuna tamakkerlugu sillimaniarnermut tamallu eqqissisimanissaannut navianartorsiortitsisinnaasunik, pissarsinissamut akuerineqassanngitsut, Illuatungeriit isumaqatigiissimanngippata naalagaaffiit taamaattut aningaasaliisulluunniit taakkunanngaanneersut suliaat nuna tamakkerlugu sillimaniarnermut tamallu eqqissisimanissaannut navianartorsiortitsisuunngitsut.

Tamanna siunertaq Kalaallit Nunaata qulakkiissavaa, Kunngeqarfik Danmark suleqatigeqqissaarlugu maannalu atuuttoq aningaasaliinerit ilaasa misissorneqarnissaannut inatsip siunissamiluunniit inatsisissap atorneratigut.

Kunngeqarfik Danmarkimi oqartussat naapertuuttut USA-p oqartussaarfii naapertuuttut allallu suleqatigisat qanimut tusarniaaqatigiittassapput. Qanimut tusarniaaqatigiittassapput matumunnga aaqqissuussartaliussat oqartussanit naapertuuttunit aalajangersarneqassapput.

XI.

Isumaqatigiissutip ataavartuussusaa

Manna isumaqatigiissut atuukkunnaarfissatut ulloqanngilaq, aatsaallu illersornissamut 1951-mi isumaqatigiissummi artikel XIII naapertorlugu ataatsimoorluni akuersinikkut allanngortinneqarsinnaalluni.

Kalaallit Nunaata namminiilivinnissamut nammineq aalajangiisinnaassuseqarnini atorpagu Kunngearfiup Danmarkip naalakkersuisui Naalakkersuisut peqatigalugit qulakkiissavaat, naalagaaffiup Kalaallit Nunaata namminiilivittup (i) NATO-mi ilaasortaaginnarnissamut akuersinissaa, matumani ilanngullugu ilaasortanngornissamut qinnuteqartariaqarneris, aamma (ii) oqaatigissagaa isumagisussanngussallugit, namminiilivinnissamut ulluliussa, Kunngearfiup Danmarkip massuma isumaqatigiissutip malitsigisaanik pisinnaatitaaffii pisussaaffiilu tamaasa pigilissagai, matumani ilanngullugit Illuatungeriit akornanni naammassinninnissamut isumaqatigiissutit aqqissuussalluunniit suulluunniit kiisalu Illersornissamut Isumaqatigiissut.

XII.

Atuutilerfissaa

Isumaqatigiissut manna Kunngearfiup Danmarkip Kalaallit Nunaat peqatigalugu inatsisartukkut periutsini pisariaqartinneqartuni naalagaaffiit allaffissornikkut nalunaarsukkatigut ilisimatitsisoqareernerata naammassinerisa kingorna qaammatip ulluini siullermi atuutilissaaq.

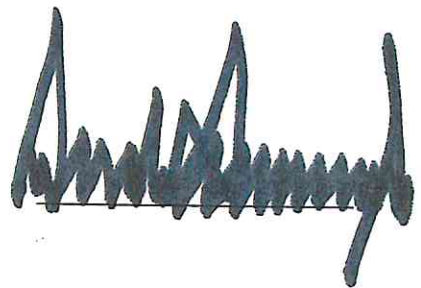
Atsiorneqarpoq New York-mi ulloq 22. September 2026 assigiiaanut pingasunut, oqaatsini, danskisut kalaallisut tuluttullu. Allakkat oqaatsit assigiinngitsut assigiiaat akornanni imarisaatigut ersernerluttoqarpat aporaattoqarpalluunniit tuluttut allagaq tunngavigineqassaaq.

Kunngearfiup Danmarkip naalakkersuisui peqatigalugit
Naalakkersuisut

Amerikap Naalagaaffeqatigiivisa
naalakkersuisui

Kunngearfiup Danmarkimi
naalakkersuisut sinnerlugit

Kalaallit Nunaanni
Naalakkersuisut sinnerlugit

Ilanngussaq 1

Illersuinissamut Aaqqissuussani isumaqatigiissutit pingaarnerit allallu:

Isumaqatigiissut qitiusoq:

- Kunngeqarfik Danmarkip naalakkersuisuisa Amerikamilu Naalagaaffeqatigiit naalakkersuisuisa akornanni Atlantikup Avannarpassissuani isumaqatigiissut 27. april 1951-imeersoq Kalaallit Nunaata illersornissaanut tunngasoq.

Saniatigut isumaqatigiissutit allallu aaqqissuussat pituttuinngitsut:

- Kunngeqarfik Danmarkip naalakkersuisuisa Amerikamiullu Naalagaaffeqatigiit naalakkersuisuisa akornanni 31. maj 1968-imi Naalagaaffiit allaffissornikkut allagaatinik avitseqatigiinnerat isumaqatigiissummut 27. april 1951-imut ilassutaasut
- Kunngeqarfiullu Danmarkip naalakkersuisuisa (matumani ilanngullugu Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut) Amerikamilu Naalagaaffeqatigiit naalakkersuisuisa akornanni Paaseqatigiinnissamut Isumaqatigiissut 13. marts 1991-imeersoq Kangerlussuarmi mittarfeqartitsinermut kiisalu Kulusummi timmisartuussisarsinnaanermut allanullu atatillugu USA Kalaallit Nunaanni sakkutooqarnikkut suliaqarsinnaaneranut tunngasoq
- Kunngeqarfik Danmarkip naalakkersuisuisa (matumani ilanngullugu Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut) Amerikamilu Naalagaaffeqatigiit naalakkersuisuisa akornanni Paaseqatigiinnissamut Isumaqatigiissut 20. februar 2003-meersoq sumiiffik Dundasimut tunngasoq
- Kalaallit Nunaanni illersuinissaq pillugu Kunngeqarfiup Danmarkip naalakkersuisuisa Amerikamilu Naalagaaffeqatigiit naalakkersuisuisa akornanni, ilanngullugit Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut, Isumaqatigiissutaat 6. august 2004-meersoq Atlantiku Avannerleq pillugu Isumaqatigiissut (traktat) naapertorlugu Kunngeqarfiup Danmarkip naalakkersuisuisa Amerikamilu Naalagaaffeqatigiit naalakkersuisuisa akornanni, ilanngullugit Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut, Isumaqatigiissutaannik 27. april 1951-imeersumik allanngortitsisoq ilassuteqartorlu kingusinnerusukkut matumunnga tunngasunik tapiliussanik isumaqatigiissuteqarfiusoq
- Aningaasaqarnikkut teknikkikkullu suleqatigiinnissaq pillugu Kunngeqarfik Danmarkip naalakkersuisuisa Amerikamilu Naalagaaffeqatigiit naalakkersuisuisa akornanni, matumani ilanngullugu Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut, nalunaarut ataatsimoorussaq 6. august 2004-meersoq

- Kalaallit Nunaanni Avatangiisit suleqatigiissutiginnissaat pillugu Kunngeqarfik Danmarkip naalakkersuisuisa Amerikamilu Naalagaaffeqatigiit naalakkersuisuisa akornanni, matumani ilanngullugu Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut, nalunaarut ataatsimoorussaq 6. august 2004-meersoq
- Kalaallit Nunaanni pitsaanerusumik suleqatigiinnissaq pillugu Nalunaarut Ataatsimoorussaq 28. oktober 2020-meersoq; 27. oktober 2020-mi Naalagaaffiit allaffissornikkut allagaatinik avitseqatigiinnerat; aamma Pituffik (Thule Air Base) pillugu paaseqatigiinnerulernissamut USA-p Kalaallit Nunaatalu suleqatigiinnissaannut Pilersaarut Ataatsimoorussaq 28. oktober 2020-mi atsiorneqartoq.

NATO-mut atatillugu isumaqatigiissutit naapertuuttut:

- Atlantiku Avannarleq pillugu Isumaqatigiissut 4. april 1949-meersoq
- Sakkutooqarnermi killiffiit pillugit illuatungeriit akornanni Atlantiku Avannarleq pillugu Isumaqatigiissummut Isumaqatigiissut 19. juni 1951-meersoq ("NATO SOFA")